

[Poulsgaard]

Når der er så mange arbejdsløse i Pandrup kommune, er det jo, fordi den regering, arbejdsministeren er medlem af, har ført en forkert politik, fordi de undervisningsministre, vi har haft, og alle mulige andre har sagt, som de har, til de unge. Derfor får vi det, som Henrik Schøtt skriver i Aktuelt: vi får en ungdom, der siger: vi vil ikke have noget med fabrikker at gøre, det er noget svineri, det er nedslidende osv., røg, skidt og møj, vi vil væk fra det dér.

Vi skal have vendt den udvikling, så det igen bliver attraktivt at arbejde på produktionspladserne. Derfor roste jeg statsministeren for hans udtalelse om, at alt arbejde er meningsfyldt. Dette her har to formål: at hjælpe de arbejdsløse og at vænne folk til igen at gøre en samfundsnyttig indsats. Folk skal vænnes til, at man ikke bare kan gå hen og hæve penge. Dét er jeg enig med formanden for socialdemokratiets folketingsgruppe, fru Ritt Bjerregaard, der siger, at de ingen penge får, hvis ikke de vil lave noget. Vi er da glade ved, at de har lært en lille smule. Næste år kommer vi med forslaget igen; så kan vi vel begynde at snakke om det.

Men jeg kan da godt forstå, at der er den afvisning herinde – og nu appellerer jeg altså til, at socialdemokraterne og SF, når de begynder at skrive om forslaget i de forskellige fagblade, citerer det i dets helhed og ikke plukker uddrag ud af det – for vi har da haft et forfærdeligt bøv! med fremskridtspartiets tillidsfolk ude over landet for at få forslaget vedtaget i de kompetente forsamlinger. Det har vi brugt megen tid på: alle stejler, fordi det er et fuldstændigt brud med arbejdsformidlingen og hele det system, vi har, og nytænkning tager tid; det tog også tid for Grundtvig. Jeg vil næsten sammenligne hr. Glistrup og Grundtvig her. Da Grundtvig sad inde i folketinget, blev han også haget igennem hver evige gang, han kom med nytænkning, men siden kunne eftertiden se, at det var rigtigt. Dette her er noget, som arbejdsministeren bliver nødt til at gennemføre på et eller andet tidspunkt og gerne i morgen.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Kun en sidste bemærkning. Jeg forstår, at det faktisk er fremskridtspartiets opfattelse, at det er en god idé at gennemføre dette be-

synderlige forslag, dette misbrug af en rigtig tankegang, som vi er enige om, nemlig at udnytte passive milliarder aktivt, hvorimod det at skaffe lære- og praktikpladser til de unge er en dårlig idé! At skaffe ordinære uddannelsespladser er helt tåbeligt, at give langtidsledige mulighed for at komme i arbejde igen er helt forfejlet, osv.!

Så vil jeg sige, at det vel også er et krise-tegn, at man i 200-årsdagen for Grundtvigs fødsel skal opleve, at hr. Poulsgaard føler sig som hr. Grundtvigs sande arvtager.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det er 200-året for Grundtvigs fødsel. Jeg har fået en bog, der hedder Frederik, og jeg vil anbefale arbejdsministeren at læse den. Jeg kan da godt forstå, at det var svært at forstå Grundtvig på hans tid, for da var det en uoplyst befolkning, der ikke kunne forstå den modstand, de nye tanker vakte, men jeg kan ikke forstå, at vi i dag, hvor vi har 10 års skolegang og meget mere, ikke kan se, at det ikke går. Arbejdsministeren har gjort alt for at bekæmpe arbejdsløsheden, men den stiger, og den stiger, og den stiger. Så må vi altså prøve på at finde nye veje, og de nye veje har hr. Glistrup anvist, ligesom Grundtvig anviste nye veje. Derfor synes jeg, at parallellen er fremragende, og vedstår den meget gerne. Jeg kan lide Grundtvig, og jeg kan også lide hr. Glistrup.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om afhjælpning af unge kvinders arbejds- og uddannelsesløshed.

[Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 73. Fremsat 2/4 82).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Socialistisk folkepartis forslag til folketingsbeslutning om afhjælpning af unge kvinders arbejds- og uddannelsesløshed retter sig mod den gruppe af unge, som måske – det har vi talt om mange gange – er den hårdest ramte af ungdomsarbejdsløsheden. Det er nemlig ikke blot barrierer på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet, mange unge kvinder skal overvinde, men også barrierer, der er en følge af, at de har forsørgelsesforpligtelse og børn, der skal passes.

Regeringen er derfor fuldstændig enig med forslagsstillerne i, at der foreligger et reelt problem, selv om den målgruppe, der er nævnt, er lovlig snæver og vanskelig at afgrænse, samt at der er behov for foranstaltninger til afhjælpning af arbejdsløshed og uddannelsesløshed blandt unge kvinder, herunder fortrinvis blandt enlige mødre.

Hvis man skulle få en talmæssig fornemmelse på basis af forslagsstillernes opstilling, kan man sige, at vi skønsmæssigt anslået har 3.000 egentlig enlige, ufaglærte mødre under 25 år i Danmark, og at godt halvdelen af dem kan betegnes som langtidsledige. Fordeleler man dem igen på kommuner, står man over for en vanskelig opgave, men hvis man går ud fra, at de 1.500 mødre fordeler sig svarende til arbejdsløse kvinder i øvrigt, vil ca. 25 kommuner opfylde kravet om 10 ledige enlige, ufaglærte mødre under 25 år. Derfor vil ordningen rundt regnet komme til at omfatte knap 1.000 kvinder.

Regeringen har iværksat en række initiativer, som tager sigte på at løse det samme problem. De erhvervsintroducerende kurser, som gennemføres specielt for kvinder på arbejdsmarkedet, har en lang række af de samme komponenter i sig, som forslagsstillerne stiller op i den første del af forslaget. Herudover tilgodeses i dag forslagets målgruppe bl.a. gennem de kombinerede undervisnings-

og produktionsprogrammer, ordningen om tilbud til særligt truede grupper og de specielle vejledningskurser for kvinder i ungdomsgarantiområderne. Endvidere kan f.eks. jobskabelsesforslaget og undervisningsministeriets forslag om kortere- og længerevarende vejledende kurser for unge med særlige vanskeligheder med uddannelses- og erhvervsvalg, bl.a. for unge enlige mødre, anvendes til at angribe problemet.

Det forekommer således, som om man med det eksisterende arsenal af midler, herunder AFs ligestillingskonsulenter, og med de nye initiativer kan indpasse sigtet med SFs forslag i den landsdækkende ungdomsgaranti, regeringen ønsker etableret med virkning fra 1. januar 1984, men som folketinget allerede skal tage stilling til i næste samling, hvis det går efter regeringens ønske. Regeringen er derfor indstillet på at forhandle med andre partier om disse specielle problemer med henblik på at finde en løsning, som kan passes ind i den almindelige model.

Jeg vil gerne sige til forslagsstillerne, at jeg tror, vi ved nok om problemet til, at vi kan gøre noget ved det, og derfor vil jeg måske nok være lidt tvivlende over for, om det er flere forsøg, vi har brug for, om det ikke faktisk er en egentlig sammenhængende indsats, der er behov for. Men det er, vil jeg tro, ikke noget, der vil kunne give anledning til problemer mellem forslagsstillerne og os. Jeg har mine tvivl med hensyn til den konkrete udformning af en række af ideerne, men hensigten bag forslaget, sigtet med forslaget, er vi hundrede procent enige i.

Helle Degn (S):

Den socialdemokratiske gruppe er helt på linje med de intentioner, som ligger i SFs forslag. Det har vi faktisk også, synes vi, givet udtryk for på mange måder, f.eks. ved behandlingen af lov nr. L 488 i sidste samling, hvor man altså særskilt under denne lovgivning ønsker at skabe muligheder for at støtte unge kvinder, og ved at der allerede er blevet ansat ligestillingskonsulenter i hvert eneste amt landet over. Jeg mener nok, det er lidt tidligt allerede nu fra SFs side at fremsætte forslag om, at vi skal have udbygget ordningen, før vi får lidt erfaringer med, hvordan den, vi har nu, fungerer.

[Helle Degn]

Jeg vil også henvise til martspakken, hvor det fremgår af flere af lovforslagene og aktstykkerne, at der bør tages særskilte initiativer for denne gruppe. Vi ønsker at øge kapaciteten i ungdomsuddannelserne, hvilket også kommer kvinderne til gode. Og i den socialdemokratiske gruppe ser vi også meget gerne, at uddannelses tilbuddet inden for social- og sundhedsuddannelserne snart iværksættes. Vi peger på, at selve vejledningsfasen er vældig betydningsfuld. Som jeg kan forstå, er også SF af den opfattelse, at det er vigtigt at give de unge kvinder realistiske vurderinger af, hvor de har muligheder for at gå ind i traditionelle eller utraditionelle fag. Vi foreslår jo også, at løntilskudssatsen for de unge under 25 år forhøjes, og jeg synes, det er en spændende debat, der har været i ungdomsarbejdsløshedsudvalget om dette spørgsmål.

Det var lidt om martspakken og de initiativer, jeg synes har det samme sigte som det, SFs forslag har. At det efter vores opfattelse er et alvorligt problem, synes jeg bliver understreget i det materiale, arbejdsministeren har tilstillet ad hoc-udvalget om ungdomsarbejdsløshed i forbindelse med lovforslag nr. L 176, svar på spørgsmål 10. Det fremgår, at de unge forsikrede kvinder i årene fra 1975 til 1977 havde en arbejdsløshed, der lå omkring 70 pct. over unge forsikrede mænds arbejdsløshed. Det siges beklageligvis også, at der allerede nu tegner sig en meget klar tendens til, at kvinderne især har fået tilbuddene om EIFU-kurser og lære- og praktikpladser i den offentlige sektor, hvilket jo ikke sikrer dem på længere sigt, hvorimod mændene har fået mange af tilbuddene om lære- og praktikpladser i de private virksomheder.

Det giver anledning til, at vi nøjere må overveje princippet om et kvoteringsystem, hvilket også nævnes i arbejdsministerens redegørelse om beskæftigelsessituationen. Der tales her om at gøre afgivelse af tilbud ved licitationer afhængig af antagelsen af lærlinge og praktikanter. Det var nok en overvejelse værd, hvordan vi kan få virksomhederne til at reagere sådan, at skal der ansættes 2 praktikanter eller lærlinge, så forsøger de at få 1 af hvert køn.

En af de barrierer, mange unge kvinder møder i dag, er spørgsmålet om toilet- og badeforhold. Der vil jeg gerne bede om, at arbejdsministeren under udvalgsarbejdet kommer med nogle forslag til, hvordan vi

kan gøre mere opmærksom på de allerede eksisterende muligheder for en højere grad af fleksibilitet på det her område.

Man kan vælge at gøre noget ved det her problem, eller man kan lade de unge generationer af kvinder halte bagud mange år endnu. Vi vil gerne gøre en indsats og mener faktisk også i den socialdemokratiske gruppe, at vi allerede er på sporet og har stillet forslag, som kan skaffe os nogle løsninger på de problemer, som SF her peger på. Vi vil gerne drøfte SFs forslag nærmere i udvalget.

Karen Højte Jensen (KF):

Det konservative folkeparti er enig med forslagsstillerne i, at den vanskelige beskæftigelsessituation ikke mindst har skabt problemer for unge kvinder, og det er vigtigt, at man ved de initiativer, der tages for at forbedre de arbejdsløses situation, forsøger at skabe bedre muligheder for kvinderne for at få job og uddannelse.

Vi må dog ikke se bort fra den kendsgerning, at en ændring af kønsrollemønstret på arbejdsmarkedet også kræver en holdningsændring, ikke mindst hos de unge kvinder selv, således at de generelt skarpe grænser mellem kvinde- og mandejob brydes ned. Men en holdningsændring sker ikke med et fingerknips.

Med hensyn til det konkrete forslag mener vi i modsætning til forslagsstillerne, at skal der oprettes specielle kurser for kvinder, skal de først og fremmest give en målrettet og faglig kvalificering.

Alt i alt er vi ikke enige i det konkrete indhold af dette forslag, og hvad ville de økonomiske konsekvenser ved en gennemførelse blive? Vi kan altså ikke medvirke til gennemførelse af forslaget.

Hans Jørgen Holm (V):

Der er ingen tvivl om, at den gruppe, SF her sigter på, er den allerhårdst ramte af de ungdomsarbejdsløse, men derfra og til at mene, at dette forslag kan bringe en løsning, er der et stykke vej. Det er vel væsentligere, at man ved den indsats, som skal gøres over for ungdomsarbejdsløsheden, forhindrer, at disse tilfælde overhovedet opstår. Derfor har vi støttet regeringens forslag om en vejlederordning, sådan at vi undgår, at de unge kvinder

[Hans Jørgen Holm]

ender som det, arbejdsministeren ofte har kaldt de typiske ungdomsarbejdsløse.

Man siger i SFs forslag, at der i hver kommune, hvor der er mindst 10 unge arbejdsløse enlige og ufaglærte kvinder med et eller flere børn, skal ansættes en erhvervsvejleder, en socialrådgiver, en lærer i voksenundervisning og en ligestillingskonsulent. Jeg må sige, at det er en ganske overordentlig voldsom armering for at løse opgaven; det gælder også det, at det skal være i hver af disse kommuner. I vejledningsforslaget har man fra regeringens side lagt op til, at kommunerne selv må finde frem til, hvordan de vil løse opgaven, bl.a. i samarbejde med andre kommuner.

Jeg må sige, at som forslaget er udformet, kan vi ikke støtte det.

Holger K. Nielsen (SF):

Fru Lilli Gyldenkilde vil på forslagsstillerens vegne på et senere tidspunkt samle op og kommentere de forskellige indlæg. Jeg skal blot her på SFs vegne fremføre nogle mere principielle betragtninger om baggrunden for, at vi har fremsat dette forslag.

Det er vel almindeligt erkendt, som det også er sagt af andre her under debatten, at det specielt er de unge kvinder, der er ramt af den store arbejdsløshed. Det fremgår af talrige undersøgelser, og det er udtryk for en rigtig tankegang, når det indgår som et vigtigt element i den redegørelse, arbejdsministeren i februar fremlagde om ungdomsarbejdsløsheden.

Problemet med den store arbejdsløshed hos unge kvinder, som er ganske reelt, som vi kan se af tallene, må ses i sammenhæng med, at de unge piger i stigende grad under krisen søger ind i de traditionelle familiefORMER. Usikkerheden i uddannelses- og arbejdsituationen medfører et stigende behov hos de unge piger for at vende tilbage til den tryghed, man mener at kunne finde i børn, mand og hjem. De får ingen egentlig berøring med arbejdsmarkedet, de søger at få børn på et tidligt tidspunkt, og efter nogle år sidder mange efter en skilsmisse i suppedasen uden arbejds erfaring og berøring med arbejdsmarkedet, med børn, som er det eneste identifikationsobjekt, uden selvtilid.

At få dette problem løst har naturligvis forbindelse med det kønsopdelte arbejdsmar-

ked. Jeg mener også, der ligger et problem i, så vidt vi har fået det oplyst, at § 42 i bistandsloven, der i sin tid afløste mødrehjælpen, bliver brugt mindre og mindre ude i kommunerne.

Der er derfor brug for en særlig indsats for de unge arbejdsløse kvinder. Vi mener også, at det klart lå i intentionerne med den debat, der blev ført om ungdomsarbejdsløsheden efter redegørelsen i februar, at der er behov for alle utraditionelle løsningsforsøg, at vi alle må finde utraditionelle måder at løse det her problem på. Jeg har også med tilfredshed set, at der i den udtalelse om bekæmpelse af kvindearbejdsløsheden, som arbejdsministeriets rådgivende udvalg vedrørende arbejdsløshed og undervisningsministeriets ungdomsarbejdsløshedsudvalg udarbejdede i august sidste år, foreslås en helt særlig indsats for de unge kvinder.

Det er i den sammenhæng, vi skal se det forslag, SF her har fremsat, og jeg mener også, at forslaget ligger inden for rammerne af de forslag, de nævnte udvalg opstiller. Der skal gøres en særlig indsats for de unge arbejdsløse kvinder, og der må forsøges utraditionelle foranstaltninger. Jeg er ikke så sikker på, det er rigtigt, at de eksisterende muligheder kan løse dette problem. Vi er ret sikre på, at der skal andre forsøg til for denne særligt udsatte gruppe. Vi er stensikre på, at det forslag, der er fremsat her, vil kunne udgøre et nødvendigt og frugtbart supplement til de eksisterende foranstaltninger, der findes rundt omkring i kommunerne.

Henning Rasmussen (Roskilde a.) (FP):

Jeg vil med det samme på fremskridtspartiets vegne sige, at vi selvfølgelig ikke kan støtte dette forslag. Vi er enige med forslagsstillerne i ét punkt, og det er, at arbejdsløsheden er en ulykke; det er en ulykke for unge kvinder, det er en ulykke for unge mænd, og det er bestemt også en ulykke for dem, der er lidt ældre.

Nu er det her unge kvinder, man vil gøre noget for, og man vil altså give dem et uddannelses tilbud, der skal strække sig over et halvt år, efterfulgt af et tilbud om et job. Det bliver naturligvis i den offentlige sektor, for der er vel ingen, der tror, at de med den situation, vi er i, uden videre kan glide ind i en fornuftig arbejdsplads i den private sektor.

[Henning Rasmussen]

Jeg vil godt lige sige et par enkelte ting om selve det med arbejdsløsheden. Hvordan er den arbejdsløshed, vi har skabt? Ja, den er netop skabt på grund af, at der er ført en forkert politik i dette land. Den er bl.a. skabt på grund af vedtagelse af forslag som det, der foreligger her. Det vil nemlig betyde en yderligere vækst i den offentlige sektor. Hvis vi ser på udviklingen gennem 1970'erne, har vi jo det allerallerbedste bevis for, at i takt med at den offentlige sektor vokser, vokser også arbejdsløsheden, og det er i og for sig ganske naturligt. Vi har jo fået en offentlig sektor, som vi aldeles ikke har råd til i dette land; det betyder stigende skatter, det betyder stigende omkostninger for vores erhvervsliv, som vi skal leve af, og det betyder altså i sidste instans denne sørgelige kendsgerning, at arbejdspladser bliver nedlagt.

Vi vil gerne være med til at gøre noget for at skabe arbejde også til unge kvinder, men dette forslag skaber ikke arbejde, det skaber arbejdsløshed. Det kan måske skabe lidt arbejde til de fire, der skal ansættes i hver enkelt kommune, det hjælper ikke kvinderne. Det giver dem det halve år plus et år ansat i den offentlige sektor, og hvad så? Dette forslag vil skade dansk erhvervsliv, og det vil skade Danmark; derfor siger vi nej.

Grethe Lyngs (CD):

Centrum-demokraterne forstår udmærket den gode hensigt med dette forslag, idet ledighedstallet for unge kvinder taler sit tydelige sprog. Alligevel må vi stoppe op og sige: skal vi nu pille endnu en gruppe ud og gøre en speciel indsats for den? Det må jo blive på bekostning af andre. Det har vi gjort for mange, bl.a. for unge arbejdsløse under 25 år, men man må dog spørge sig selv, om der ikke er en alvorlig fare for, at vi, hvis vi vedtager dette forslag, skubber voksne familieforsørgere ud. CD er naturligvis villige til at se på problemet, men jeg må sige, at vi på forhånd er skeptiske.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre er positive over for det, som vi opfatter som forslaget overordnede hensigt, nemlig at der skal en særlig indsats til for at få de unge kvinder ind i en anden form for arbejds- og uddannelsesmønstre end den, de er inde i i øjeblikket.

Vi er ikke enige i detaljerne, sådan som forslaget foreligger her, men vi tillader os også at forstå forslaget som et forsøg på fra SFs side at påpege de særlige problemer, der er omkring kvindearbejdsløsheden, og de særlige initiativer, der er nødvendige for at bryde mønsteret. Et eksempel er jo, at hver kommune, der blot har ti unge arbejdsløse, skal ansætte fire personer, og som andre har været inde på, giver det selvfølgelig en form for beskæftigelse, men det var nok næppe den beskæftigelse, man tænkte på, da man fremsatte forslaget.

Vi mener imidlertid, det er vigtigt, at spørgsmålet er bragt frem, og vi hørte også med tilfredshed, at arbejdsministeren såvel som den socialdemokratiske ordfører er positive over for, at der bør gøres noget særligt for de unge arbejdsløse kvinder, og vi håber derfor, at det vil være muligt i forbindelse med de videre drøftelser om den såkaldte martspakke at få nogle ting ind, som særlig vil afhjælpe de unge kvinders arbejdsløshed og mangel på uddannelse. Det er dér, vi mener at indsatsen nu bør gøres, men vi finder, det er godt, at SF har fremsat forslaget, sådan at vi får det centralt ind i debatten.

Waldorff (VS):

Vi har selvfølgelig alle sammen nogle holdninger og nogle principper med hensyn til, hvordan vi mener der skal sættes ind imod arbejdsløsheden, og de er højst forskellige. Vi plejer at slå fast, at kampen imod ungdomsarbejdsløsheden er man nødt til at se som en meget integreret del af kampen imod den samlede arbejdsløshed, og det er simpelt hen nødvendigt for at undgå, at det, man gør, bare betyder en omfordeling af arbejdsløsheden. Man får godt nok nogle unge ind, men det betyder, at andre kommer ud; det har vi faktisk set en del eksempler på, og vi er altså ikke interesseret i en omfordeling af arbejdsløsheden.

På samme måde er det vigtigt at sørge for, at en indsats mod arbejdsløsheden ikke betyder, at der sker en underminering af normale overenskomstmæssige betingelser. Det skal være almindelige, varige arbejdspladser på normale overenskomstbetingelser, meget gerne i offentlig regie, og når det er de unge, det drejer sig om, er det i virkeligheden især

[Waldorff]

på uddannelsesområdet, man har mulighed for at sætte ind.

Men vi er enige med SF i, at når man kommer til den gruppe af unge kvinder, især unge mødre, som der her er tale om, kan vi faktisk ikke fange dem ved disse normale initiativer. Det er en del af den gruppe, som med et meget dårligt ord, synes jeg, kaldes restgruppen, en gruppe, som i virkeligheden burde betegnes som det, den er, nemlig helt igennem underprivilegeret på de væsentlige områder, også hvad angår hele dens sociale baggrund; og det viser sig, hver gang man forsøger at lave et eller andet, udvidelse af uddannelserne på sundhedsområdet, udvidelse af EFG-uddannelserne osv., at det er altid dem fra den gruppe, der falder igennem. Selv på nogle af de kurser, der specielt er rettet ind efter denne meget dårligt stillede gruppe af unge kvinder, bl. a. unge mødre, falder de igennem, f. eks. på mange af EIFU-kurserne, og det har også noget med lønforhold at gøre. I det hele taget er der det problem for unge mødre, at de har en forsørgerpligt, som hele aflønningssystemet, eller hvad man skal kalde det – nogle gange er det måske rimeligt at kalde det almissesystemet – slet ikke er i stand til at tage højde for. F. eks. det, at man skal vejen om socialkontoret for at kunne leve, samtidig med at man prøver at blive sporet ind på arbejdsmarkedet, er fuldstændig uacceptabelt, og der er her mange gange, må man indrømme, andre barrierer end de formelle, lovmæssige barrierer. Det er også et spørgsmål om at have kræfter til at slås med systemet, og det kan faktisk kræve en del kræfter på et bistandskontor.

Derfor mener vi, at det er et af de områder, hvor vi må bryde med det, som for os faktisk er nogle meget hellige principper om, hvad man foretager sig på arbejdsmarkedet, og vi vil godt følge SF i deres forslag om at lave nogle forsøgsordninger her. Jeg synes, det er noget af det, der skal til, noget af det, der er nødvendigt, for vi mener faktisk, at hvis man nu går ud fra – og det vil jeg godt gå ud fra – at det er ærligt ment fra socialdemokratiet og regeringen, når man siger, at man ønsker at gøre noget for den her gruppe, så er det i virkeligheden en gambling på randen af det uansvarlige, når man tror, at man gennem de forslag f. eks., som ligger i martspakken, og gennem de normale arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger kan

hjelpe denne gruppe i noget væsentligt omfang.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal starte med at sige tak til ministeren og til socialdemokratiets, de radikales, SFs og VS' ordførere for deres positive ord om forslaget. Jeg erkender, at der selvfølgelig er problemer i det, som må løses, og det er jo også derfor, vi har lavet forslaget som et beslutningsforslag, men jeg kan forstå, at vi er enige i intentionerne. Hvis det bliver en konstellation af dem, jeg her har sagt tak til, som skal drøfte martspakken videre, har jeg forstået på de meldinger, der er kommet, at der også må indgå noget, der ligner dette, i drøftelserne, og det er jeg meget glad for.

Vi har jo talt meget om disse problemer i flere år herinde, og jeg har sådan set, når jeg et par gange har skullet samle op, efter at vi har haft drøftelser om disse ting, kunnet gå op og sige: tak, det var vel nok dejligt at høre, at der var så mange, der var enige i intentionerne i forslaget, for så måtte der da sandelig komme noget ud af det. Men nu har jeg været her lidt længere, end da jeg de andre gange var oppe at sige tak, og derfor er jeg lidt mere afdæmpet i min tak. Fordi nogle er enige om intentionerne, er det jo ikke altid, de får noget ud af det, men jeg håber det selvfølgelig denne gang.

Jeg skal tage et par af de problemer op, der har været rejst. Jeg kunne forstå på ministeren, at han ikke mente, at det, der nu var brug for, var flere forsøg, og det var naturligvis med baggrund i, hvad vi har set i den ene rapport efter den anden. Jeg tænker her på ligestillingsrapporten og på rapporten fra småbørnskommissionen, og også HK har netop afsluttet en udmærket undersøgelse, som viser noget om dette her. Og jeg tænker på, at de meldinger, vi får fra arbejdsmarkedsnævnene rundt omkring, alle som én viser, at problemet, vi rejser, er der. Det er nok muligt, at der ikke skal være tale om forsøg, som vi foreslår i beslutningsforslaget, og vi går meget gerne med til at ændre forslaget, så det ikke bliver en forsøgsordning, men at vi simpelt hen laver denne ordning eller en, der ligner den. Det er det ene, jeg vil sige.

Det andet er, at flere ordførere synes, det er lige i overkanten at ansætte 4 personer, en

[Lilli Gyldenkilde]

erhvervsvejleder, en socialrådgiver, en lærer i voksenundervisning og en ligestillingskonsulent, for hver gang der er 10, der skal ind i denne ordning. Dertil må jeg sige: ja, det er det naturligtvis. Men jeg lå ikke inde med en oversigt over, hvordan mønsteret var i kommunerne, og det kunne meget vel tænkes, at der i nogle kommuner var 20, og at der så kunne laves to hold på en eller anden facon. Jeg præciserer jo i bemærkningerne, at man kan samarbejde med de på stedet værende kræfter, f.eks. fra voksenundervisningen, socialforvaltningen osv., og det håber jeg da også er noget af det, vi kan drøfte, for det er selvfølgelig ikke ultimativt, at der skal ansættes 4 pr. 10, det håber jeg man har forståelse for. Meningen med forslaget har været at få en diskussion i tide, sådan at vi kunne gøre noget på dette område, for det er vi mange der er enige i at vi bliver nødt til.

Jeg havde ventet, at der måske ville blive lidt diskussion om, at vi foreslår, at dette er en ren statsudgift. Det er der ikke nogen der har været inde på, men jeg håber, det kan indgå i drøftelserne, for det er med velberåd hu, vi har foreslået det, nemlig for at kommunerne skulle være interesseret i at få sat dette i gang. Kommunerne har det jo ligesom så mange andre; når det koster noget, skubber de det fra sig. Det har vi set i andre sammenhænge, og det betyder, at kommunerne er interesseret i at få disse personer væk fra bistandsloven og over i et forløb, der kan give dem muligheder for menneskeværdighed og arbejde, altså en ordentlig fremtid, og det er det, de mangler i dag. Men den diskussion har vi til gode; det kan være, vi kan få den i udvalget.

Fru Helle Degn var inde på tillægsbetænkningen i forbindelse med L 488, som handler om beskæftigelsesfremmende ordninger, og det er jo rigtigt, at allerede dér fik vi lavet en lille smule. Men det har ikke været nok, det kan vi se af alle de undersøgelsesrapporter, vi har fået, og især de sidste, som jo viser det helt groteske, at det stort set er EIFU-kurser af 6 ugers varighed, de mennesker, vi taler om her, bliver tilbudt, og det kan vi naturligvis ikke bare sidde og se på, hvis vi vil arbejde anstændigt med disse problemer.

Jeg synes også, det er en udmærket idé, hvis man kunne gå videre med det, fru Helle Degn nævnte, at man ved f. eks. licitationer ude i kommunerne, hvor der kunne blive

ansat praktikanter, simpelt hen forlangte, at det skulle være en af hvert køn, for vi kommer ikke af stedet, hvis ikke vi går ind i den slags ordninger og siger: vi må gøre noget også herindefra.

Fru Karen Højte Jensen mente, at det, der skulle til, var en holdningsændring, og det er jeg da ikke uenig i, men jeg har nu aldrig oplevet, at holdningsændringer er kommet af sig selv. Der er noget eller nogen, der skal påvirke disse holdninger, det ved vi alle sammen, og fru Karen Højte Jensen ved det især, for hun har med uddannelse at gøre, men vi andre ved det også. Jeg er enig i det, fru Karen Højte Jensen siger, men jeg er selvfølgelig ikke enig i, at vi så skal lade være med at gøre noget, og det er jo det, der ligger i hendes indlæg. Man vil ikke være med til at gøre noget, og det undrer mig en lille smule, for fru Karen Højte Jensen er jo medlem af samme parti som fru Lis Møller, og mig bekendt har fru Lis Møller ofte sagt, at det er forfærdelig lidt, § 42 i bistandsloven bliver brugt - § 42 i bistandsloven handler om at hjælpe de unge kvinder, som omtales i dette forslag. Det kunne godt være, fru Karen Højte Jensen skulle tale med fru Lis Møller om, hvorvidt det nu også skulle være så skarp en afvisning af dette. Jeg tror ikke, at fru Lis Møller er helt enig, men lad os nu se.

Hr. Hans Jørgen Holm talte i forbindelse med dette forslag om, at det var en voldsom armering, og jeg er klar over, at han dermed mener alle dem, der skulle ansættes. Jeg har jo svaret, at det behøvedes ikke nødvendigvis, men jeg synes, det er meget nødvendigt, at der bliver ansat flere ligestillingskonsulenter. Dem er der for få af, og når man ikke kan få de unge kvinder ind på andet end disse EIFU-kurser, som for nogle grupper sikkert kan være udmærkede, men i hvert fald ikke for alle dem, der bliver puttet ind i dem, tror jeg, det hænger sammen med, at man har for få mennesker, der interesserer sig for disse problemer, og derfor har vi brug for nogle flere ligestillingskonsulenter, mindst et par stykker mere i hvert amt.

Til hr. Henning Rasmussen (Roskilde a.) skal jeg ikke sige andet, end at han ikke kan have læst forslaget, ellers ved jeg ikke, hvad talen byggede på. Han sagde, at det ville give en yderligere vækst i den offentlige sektor. Ja men det, dette handler om, er at få disse un-

[Lilli Gyldenkilde]

ge kvinder ind i en fornuftig tilværelse, hvor de bliver uddannet, hvor de får arbejde, hvor de bliver i stand til at forsørge deres børn, og hvor de bliver i stand til at give deres børn en menneskeværdig tilværelse. Hvis det hele bare får lov til at løbe videre, som det gør i øjeblikket, hvor samfundet betaler disse mennesker for at sidde derhjemme og gå til, så bliver der tale om, at vi får en offentlig vækst, så det basker, på længere sigt. Hvis ikke der bliver grebet ind i tide, bliver det måske ikke kun over socialloven, vi skal bruge flere penge, det bliver måske også til kriminalforsorg, og hvad ved jeg. Men jeg forventer ikke så meget forståelse fra det partis side, som hr. Henning Rasmussen (Roskilde a.) repræsenterer.

Så vil jeg gerne sige til fru Lone Dybkjær, at jeg var meget glad for den måde, forslaget blev behandlet på fra hendes side. Jeg kan forstå, at fru Lone Dybkjær ikke er enig i alle detaljerne, men det gør heller ikke så meget, det var der heller ikke ret mange andre der var, og det er også muligt, at der er nogle af tingene, der skal laves om. Jeg er meget åben for, at vi kan se på det. Men intentionen i forslaget var også fru Lone Dybkjær enig i, og det ved jeg også fra tidligere drøftelser om disse ting både i ungdomsarbejdsløshedsudvalget og andre steder. Jeg var meget glad for det, der blev sagt fra fru Lone Dybkjærs side, og det samme vil jeg sige til hr. Waldorff fra VS. Vi er da i SF enige i, hr. Waldorff, at vi ikke løser ungdomsarbejdsløsheden isoleret, men vi har en gruppe her, som vi må gøre en særlig indsats for, og meningen med dette forslag er at gøre en særlig indsats for dem i den gruppe, der er allerhårdest ramt.

Jeg skal takke for modtagelsen af forslaget.

Henning Rasmussen (Roskilde a.) (FP):

Jeg skal kun komme med et par enkelte ganske korte bemærkninger.

Jeg sagde med vilje ikke noget om byrdefordelingen, hvis det skulle gå så trist, at forslaget blev vedtaget. Tror man virkelig i SF, at man rundt om i kommunerne er så naive, at man hopper på den limpind, blot fordi det er staten, der skal betale? Jeg håber da, man ved i SF, at kommunen er en del af staten. Vi skal ikke selv betale det hele i den enkelte

kommune; til gengæld skal vi over statskatterne betale også til de andre kommuner, så resultatet bliver præcis det samme. Den tror jeg ikke man hopper på i kommunerne.

Vi skal skaffe de unge en fornuftig tilværelse, det er vi da helt enige om, men dette forslag skaffer dem ikke en fornuftig tilværelse. Som jeg sagde i mit første indlæg, giver det dem i et halvt år en eller anden uddannelse, som man kalder det, og så giver det dem et års arbejde et sted, hvor der vel ikke er så meget for dem at gøre. De bliver puttet ind et sted i dette år, og så bliver de ellers smidt ud til den samme trummerum, som de kom fra, til arbejdsløsheden. Det er synd for dem. Lad os sørge for at skaffe dem et samfund, hvor de kan få et fornuftigt arbejde.

Karen Højte Jensen (KF):

Det kunne lyde, som om fru Lilli Gyldenkilde slet ikke hørte første del af mit indlæg, for da gav jeg netop udtryk for, at vi havde sympati for, at der skulle gøres noget netop for denne gruppe, både når det drejede sig om job og uddannelse, og jeg sagde, at ved de initiativer, man tog, måtte man være meget opmærksom på denne gruppe.

Med hensyn til den uenighed, fru Lilli Gyldenkilde ser mellem fru Lis Møller og mig, kan jeg helt klart sige, at fru Lis Møller kender dette forslag og er enig i min udlægning af den konservative holdning. Men jeg vil godt understrege, at jeg sagde, at vi klart ser et problem for de unge kvinder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.